

Kellelt:	Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhtkond
Kellele:	Eesti Linnade ja Valdade Liidu juhatus
Kuupäev:	30.01.2025
Koostas:	Robert Lippin (ELVL haridusnõunik)
Teema:	PGSi muutmise eelnõu

TAUST JA SUUREMAD MUREKOHAD

Haridusleppe protsessist inspireerituna esitas HTM ELVLle 07.01.2025 kooskõlastamiseks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *seaduseelnõu*). Arvestades seaduseelnõu seost Haridusleppesse kirja panduga on selge, et HTM läheb eelnõus kirjeldatud teemadega edasi hoolimata omavalitsuste arvamustest.

Omavalitsuste peamised rahuolematuse allikad ja parandusettepanekud seaduseelnõule olid seotud kohalike omavalitsuste autonoomia piiramise ja tsentraliseerimisega ning bürokraatia ja halduskoormuse kasvuga. Eelnõus puudus analüüs mõjust KOVde finantseerimisele, halduskoormusele ja autonoomsusele.

ELVL kooskõlastas seaduseelnõu märkustega arvestamisel.

ELVLI POOLT ESITATUD PEAMISTE MÄRKUSTE KOONDÜLEVAADE TEEMADE KAUPA

Direktor ametikoha täitmise konkursi korra kehtestamine ministri õigusaktiga

Osad omavalitsused olid mures, et üleriigilise ühesuguse süsteemi kehtestamisega avaldatakse umbusaldust nende senise praktika osas ning seega võiks jätkuda senine süsteem. Kooskõlastasime märkustega arvestamisel.

Palusime täiendada seletuskirja:

- 1) milles seisneb uue süsteemi lisandväärtus;
- 2) tegevuskava ja eelarvega uue süsteemi rakendamiseks vajalike juhendmaterjalide loomiseks ja omavalitsustele suunatud koolitusprogrammide rakendamiseks;
- 3) analüüsiga, millised on omavalitsustele kaasnevad kulutused olukorras kui keskvalitsus paneb omavalitsustele kohustuse kaasata väline partner. Kohustuse panemine eeldab riigi poolset välise partneri kulude finantseerimist;
- 4) analüüsiga, millal ja kuidas komisjoni töös osalevad üleriigilise koolijuhtide esindusorganisatsooni esindajad teevad oma põhitööd.

Direktori arenguveestluste süsteemi kehtestamine

Osad omavalitsused väljendasid muret, et tegemist on ülereguleerimisega aga kooskõlastasime märkustega arvestamisel.

- 1) Palusime õigusaktis täpsustada ja seletuskirjas täpsemal selgitada, kas tegemist on arenguveestluse, koostöövestluse või tulemusvestlusega – mis on arenguveestluse eesmärk.

- 2) Palusime seletuskirja täiendada tegevuskava ja eelarvega uue süsteemi rakendamiseks vajalike juhendmaterjalide loomiseks ja omavalitsustele suunatud koostööprogrammide rakendamiseks.
- 3) Palusime seletuskirja täiendada põhjendustega, miks lisaks põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses toodud õpilase arenguvestlusele on vajalik kohustuslikus korras reguleerida koolipidaja ja koolijuhi vaheline arenguvestlus aga puudub regulatsioon, et koolijuht peab vestlema oma kooli töötajatega.

Direktori atesteerimise süsteemi kehtestamine

Täna sel päeval puudub omavalitsustel informatsioon milliseks on tegelikult planeeritud koolijuhtide atesteerimise süsteem. Omavalitsused toetasid pigem arenguvestluste regulaarset korraldamist ja ei toetanud koolijuhtide atesteerimissüsteemi loomist. Küsimusi ja segadust tekitas ka seaduseelnõus ja seletuskirjas olev kirjeldus.

Seetõttu ei olnud omavalitsustel võimalik kooskõlastada seaduseelnõu direktorite atesteerimise süsteemi osa kuna puudub selge informatsioon millist lahendust õigusaktiga on hakatud looma ning kuidas seda praktikas rakendatakse. Täiendava informatsiooni ja laiapindsete arutelude järel oleme valmis kaaluma atesteerimise süsteemi väljaarendamist ja rakendamist.

Õpetaja karjäärimudel

Enamus omavalitsusi väljendas oma seisukohta plaanitava õpetaja karjäärimudeli osas Haridusleppes allkirjastamise protsessis ning seetõttu ei pidanud me võimalikuks seaduseelnõu § 1 punkte 5 ja 6 kooskõlastada. Pakutud lahendus on vastuolus Vabariigi Valitsuses kinnitatud Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 kirjeldatud eesmärgiga ja plaanidega. St võtta kasutusele asutusesiseste või koolipidaja kehtestatud karjäärimudelid ning koolipidajatel siduda karjäärimudelid ja õpetajate professionaalne areng töötasu ja täiendusõppevõimalustega. Seaduseelnõu aga pakub üleriigilist riigi kehtestatud ühetaolist süsteemi. Seaduseelnõus ja rakendusakti kavandites pakutud lahendus on teistsuguse tee valimine, millel ei ole ühiskonnas laiemat konsensust.

Õpetajate järelkasvu vaates on hukatuslik valida lahendus, kus me anname õpetajaks õppivatele või karjääripöört plaanivatele kvalifikatsioonile mittevastavatele isikutele sõnumi „teile kehtib sama töötasu alammäär, mis kõigile teistele töölepingu alusel töötavatele isikutele“¹ ehk siis 2025. a on selleks 886 eurot.

¹ Tsitaat pärineb seletuskirjast.